

Γενικοί Δείκτες για την Αξιολόγηση στη Συνεκπαίδευση

Εισαγωγή

Η αξιολόγηση στη συνεκπαίδευση αποτελεί μια προσέγγιση της αξιολόγησης στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης, όπου η πολιτική και η πρακτική σχεδιάζονται με σκοπό την όσο το δυνατό μεγαλύτερη προαγωγή της μάθησης όλων των μαθητών.

Παρακάτω παρουσιάζεται μια σειρά «γενικών» δεικτών και σχετικών προϋποθέσεων που θεωρήθηκαν συνολικά κρίσιμες για την αξιολόγηση στη συνεκπαίδευση από τους αντιπροσώπους των 25 χωρών, οι οποίες συμμετείχαν στο τριετές πρόγραμμα του Φορέα *Η Αξιολόγηση στο πλαίσιο της Συνεκπαίδευσης*:

<http://www.europeanagency.org/site/themes/assessment/index.shtml>

Προσδιορίστηκαν επτά επίπεδα γενικών δεικτών τα οποία καλύπτουν τους ανθρώπους, τις δομές και τα πλαίσια πολιτικής. Τα επίπεδα αυτά είναι: μαθητές, γονείς, δάσκαλοι, σχολεία, διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης, πολιτικές και νομοθεσία. Για κάθε ένα από αυτά τα επίπεδα, προτείνεται ένας γενικός δείκτης – μια γενικότερη συνθήκη που ουσιαστικά περιγράφει τη βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της αξιολόγησης στη συνεκπαίδευση.

Ταυτόχρονα με το γενικό δείκτη, προσδιορίστηκε και ένας αριθμός προϋποθέσεων. Πρόκειται για ειδικότερες συνθήκες που πρέπει να ισχύσουν αν υπάρχει γνήσια εφαρμογή του γενικού δείκτη.

Οι γενικοί δείκτες αναπτύχθηκαν ως οδηγός ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές, οι διαδικασίες και οι πρακτικές της αξιολόγησης αφορούν όσο το δυνατό περισσότερο τη συνεκπαίδευση. Σε αυτή τη φάση χρησιμοποιούνται ως εργαλείο για σκέψη και κριτική παρά για τη συλλογή δεδομένων με σκοπό την παρακολούθηση και τον έλεγχο.

Υπάρχει η άποψη ότι αυτοί οι δείκτες είναι δυνητικά χρήσιμοι στον έλεγχο των τάσεων και της ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, κάθε ένας από τους γενικούς δείκτες καθώς και κάθε μια από τις προϋποθέσεις απαιτεί περαιτέρω έλεγχο της λειτουργικότητάς του/της, ώστε να είναι σαφή τα απαιτούμενα στοιχεία που δηλώνουν την πρόοδο προς τους στόχους της αξιολόγησης στη συνεκπαίδευση.

Γενικός Δείκτης για τους Μαθητές

Όλοι οι μαθητές εμπλέκονται και έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την ατομική τους αξιολόγηση και την ανάπτυξη, υλοποίηση και αποτίμηση των δικών τους μαθησιακών στόχων.

Προϋποθέσεις

- Υπάρχει ένα εύρος στρατηγικών και εργαλείων που χρησιμοποιούνται στην τάξη για να προτρέψει τους μαθητές να αυτοαξιολογηθούν με βάση τους δικούς τους στόχους και να αναπτύξουν μετα-γνωστικές δεξιότητες και στρατηγικές.
- Όλες οι πλευρές συμφωνούν ότι ο σκοπός της αξιολόγησης του μαθητή εστιάζει στη συγκεκριμένη και ρεαλιστική στοχοθεσία, η οποία οδηγεί σε βελτίωση της μάθησης.
- Οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν μεθόδους ανατροφοδότησης για τη μάθηση με τρόπο κατάλληλο, ο οποίος παρέχει κίνητρα στον κάθε μαθητή.
- Υπάρχουν δομές και μηχανισμοί που επιτρέπουν στους μαθητές να συνεισφέρουν - σε επίπεδο τάξης αλλά και σχολείου - στην αξιολόγηση και το σχεδιασμό αλλά και στη δράση των διεπιστημονικών ομάδων αξιολόγησης.

Γενικός Δείκτης για τους Γονείς

Οι γονείς εμπλέκονται και έχουν την ευκαιρία να επηρεάσουν όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης που αφορούν το παιδί τους.

Προϋποθέσεις

- Οι γονείς έχουν, σαφώς, το δικαίωμα να απαιτήσουν διαδικασίες αξιολόγησης για το παιδί τους καθώς και να αρνηθούν ή να δεχθούν τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων.
- Οι γονείς εμπλέκονται στην ανάπτυξη, εφαρμογή και αποτίμηση των μαθησιακών στόχων του παιδιού τους.
- Υπάρχουν δομές και μηχανισμοί που εμπλέκουν τους γονείς ώστε να συνεισφέρουν - σε επίπεδο τάξης αλλά και σχολείου - στην αξιολόγηση και το σχεδιασμό αλλά και στη δράση των διεπιστημονικών ομάδων αξιολόγησης.
- Ο ρόλος των γονέων στη μεγιστοποίηση εκείνων των παραγόντων που υποστηρίζουν τη συνεκπαίδευση του παιδιού τους πρέπει να είναι απόλυτα κατανοητός και να αναγνωρίζεται από τον δάσκαλο, το σχολείο αλλά και τα επίπεδα πολιτικής.

Γενικός Δείκτης για τους Δασκάλους

Οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν την αξιολόγηση ως μέσο βελτίωσης των ευκαιριών μάθησης, μέσω του καθορισμού στόχων για τον μαθητή αλλά και για τους ίδιους (σε σχέση με τις αποτελεσματικές διδακτικές στρατηγικές για έναν συγκεκριμένο μαθητή) με την παροχή ανατροφοδότησης για τη μάθηση τόσο στο μαθητή όσο και στους ίδιους.

Προϋποθέσεις

- Η συνεχής αξιολόγηση για τη μάθηση, για όλους τους μαθητές της τάξης αποτελεί ευθύνη του δασκάλου.
- Οι δάσκαλοι κατανοούν ότι ο κύριος σκοπός της αξιολόγησης είναι να προσδιορίσει τα επόμενα βήματα στη μάθηση και όχι μόνο να συγκρίνει μαθητές με εξωτερικά θεσπισμένους κανόνες ή με άλλους μαθητές.
- Οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν ένα εύρος στρατηγικών αξιολόγησης που τους επιτρέπει να παρέχουν αποτελεσματική ανατροφοδότηση, που δημιουργεί στους μαθητές και στους άλλους κίνητρα για μάθηση, με ουσιαστικό τρόπο.
- Οι δάσκαλοι λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση και στήριξη στη χρήση των σχεδίων αξιολόγησης, των μεθόδων και των προσεγγίσεων που συνδέονται με το ατομικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το εξατομικευμένο σχέδιο ή άλλο εργαλείο προσδιορισμού στόχων.
- Υπάρχει ποικιλία εργαλείων και μεθόδων αξιολόγησης, διαθέσιμη στους δασκάλους.
- Οι δάσκαλοι έχουν μια ολιστική/οικολογική άποψη για τη μάθηση των παιδιών, η οποία λαμβάνει υπόψη τις ακαδημαϊκές, συμπεριφορικές, κοινωνικές και συναισθηματικές πλευρές της μάθησης. Αυτή η οπτική πρέπει να προσμετρά και το εύρος των πλαισίων μάθησης στο περιβάλλον του σπιτιού ή του σχολείου του μαθητή, καθώς και το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η αξιολόγηση.
- Η αξιολόγηση της τάξης απαιτεί μια ομαδική προσέγγιση – εμπλέκοντας τους ίδιους τους μαθητές, τους γονείς, τις οικογένειες, τους συνομηλίκους, άλλους δασκάλους του σχολείου και το βοηθητικό προσωπικό, καθώς και διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης, όπου αυτό απαιτείται.

Γενικός Δείκτης για το Σχολείο

Τα σχολεία εφαρμόζουν ένα σχέδιο αξιολόγησης το οποίο περιγράφει τους σκοπούς, τη χρήση, τους ρόλους και τις ευθύνες για την αξιολόγηση και παρουσιάζει μια σαφή περιγραφή της χρήσης της αξιολόγησης ώστε να καλυφθούν οι διαφορετικές ανάγκες όλων των μαθητών.

Πρϋποθέσεις

- Οι διευθυντές των σχολείων είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο της μάθησης όλων των μαθητών, με τη χρήση των κατάλληλων στοιχείων που προκύπτουν από την αξιολόγηση.
- Το σχολείο έχει αυτονομία και οργανώνεται μόνο του με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε να προάγει τη συνεκπαίδευση και την αξιολόγηση σε αυτό το πλαίσιο.
- Υπάρχει σαφής ηγεσία στο σχολείο για την αξιολόγηση στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης.
- Οι διευθυντές των σχολείων είναι υπεύθυνοι για την επίτευξη μιας ισορροπίας σε σχέση με τις διαδικασίες αξιολόγησης, οι οποίες εξυπηρετούν διάφορους σκοπούς: τον εμπλουτισμό της ατομικής μάθησης καθώς και τον έλεγχο και την αποτίμηση.
- Το σχολείο έχει κοινή γλώσσα που χρησιμοποιείται από τους μαθητές, τους γονείς, τους δασκάλους και τους άλλους επαγγελματίες για την κατανόηση της αξιολόγησης. Αυτή συνδέεται με το σχολικό σύστημα της καταγραφής και του ελέγχου της μάθησης με τρόπο που προάγει τη συνολική ποιότητα και αποτελεσματικότητα του σχολείου.
- Υπάρχει ένα σχολικό σχέδιο για όλους τους μαθητές (ακαδημαϊκό και κοινωνικό) και για την αξιολόγηση, το οποίο – αν αυτό κρίνεται απαραίτητο – προσαρμόζεται στις συγκεκριμένες ατομικές ανάγκες του κάθε μαθητή.
- Όλος ο σχολικός σχεδιασμός διέπεται από μια ομαδική προσέγγιση, που εμπλέκει ενεργά τους μαθητές, τους γονείς και τους άλλους επαγγελματίες.
- Οι διευθυντές των σχολείων ρυθμίζουν τις διαδικασίες αξιολόγησης με τρόπο ώστε να υποστηρίζεται η δουλειά των δασκάλων σε σχέση με την αξιολόγηση.
- Οι διευθυντές των σχολείων παρέχουν στήριξη, χρόνο και ευελιξία ώστε οι δάσκαλοι να εφαρμόσουν την αξιολόγηση για τη μάθηση και να μεταφέρουν τα αποτελέσματα των διαδικασιών αξιολόγησης στην καθημερινή διδακτική πράξη.
- Οι διευθυντές των σχολείων οργανώνουν και υποστηρίζουν τη συνεργασία και την ομαδικότητα μεταξύ των εκπαιδευτικών, που είναι απαραίτητες για

την αξιολόγηση.

- Οι διευθυντές των σχολείων εργάζονται ώστε να αναπτύξουν σχέσεις συνεργασίας με άλλα σχολεία και οργανισμούς, όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών για τη συνεχή βελτίωση της αξιολόγησης στην πράξη.

Γενικός Δείκτης για τις Διεπιστημονικές Ομάδες Αξιολόγησης

Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης – όποια κι αν είναι η επαγγελματική τους σύνθεση ή τα μέλη τους – εργάζονται για να υποστηρίξουν τη συνεκπαίδευση, τη διδασκαλία και τις διαδικασίες μάθησης για όλους τους μαθητές.

Προϋποθέσεις

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης είναι υπεύθυνες για την υποστήριξη του έργου των δασκάλων σε ό,τι αφορά την προαγωγή της διδασκαλίας, της μάθησης και της συνεκπαίδευσης.

- Η μάθηση των παιδιών και η εκπαιδευτική αξιολόγηση παραμένει πάντα ευθύνη των δασκάλων και των σχολείων.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης δουλεύουν με όλους τους μαθητές για να υποστηρίξουν τη διδασκαλία, τη μάθηση και τη συνεκπαίδευση και όχι μόνο με παιδιά τα οποία έχουν διαγνωσθεί ως μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.

- Το σύνολο της αξιολόγησης που διενεργείται από διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης τροφοδοτεί άμεσα τη διδασκαλία και τη μάθηση.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης συνεργάζονται, στη βάση των αρχών της ομαδικότητας και της συμμετοχής, με τους μαθητές, τους γονείς, τους δασκάλους και άλλους επαγγελματίες.

- Το σύνολο της αξιολόγησης που διενεργείται από διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης λαμβάνει υπόψη το συνολικό μαθησιακό περιβάλλον του μαθητή και συνυπολογίζει το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η αξιολόγηση.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης δρουν ως «πολλαπλασιαστές» της καλής πρακτικής με τη συνεισφορά παραδειγμάτων καινοτόμων μεθόδων και εργαλείων αξιολόγησης κ.λπ.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης εργάζονται στο πλαίσιο των σχεδίων αξιολόγησης του σχολείου.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης μελετούν την αξιολόγηση μέσα από προσεγγίσεις παρέμβασης.

- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης χρησιμοποιούν ένα μεγάλο εύρος προσεγγίσεων και τεχνικών.
- Οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης χρησιμοποιούν εργαλεία αξιολόγησης που υποστηρίζουν το διεπιστημονικό έργο των ειδικών από διάφορα πεδία, με την παροχή μιας κοινής γλώσσας και μιας συνεργατικής στρατηγικής.

Γενικός Δείκτης για την Πολιτική της Αξιολόγησης

Οι πολιτικές και οι διαδικασίες της αξιολόγησης υποστηρίζουν και εμπλουτίζουν την επιτυχημένη συνεκπαίδευση και τη συμμετοχή όλων των μαθητών που είναι ευάλωτοι στη σχολική αποτυχία και τον αποκλεισμό, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΕΕΑ.

Προϋποθέσεις

- Οι διαμορφωτές πολιτικής είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη πολιτικών αξιολόγησης που θα μεγιστοποιήσουν τους παράγοντες, οι οποίοι υποστηρίζουν τη συνεκπαίδευση για κάθε μαθητή και τους γονείς του σε επίπεδο εκπαιδευτικών και σχολείου.
- Οι διαμορφωτές πολιτικής είναι υπεύθυνοι για την παροχή ευέλικτων δομών χρηματοδότησης που υποστηρίζουν την εφαρμογή των πολιτικών αξιολόγησης και μεγιστοποιούν τους παράγοντες που στηρίζουν τη συνεκπαίδευση.
- Όλες οι πολιτικές δηλώσεις που αφορούν τους μαθητές με ΕΕΑ είναι ενσωματωμένες στις γενική εκπαιδευτική πολιτική.
- Οι πολιτικές καθοδηγούνται από τα τοπικά σχέδια για την αξιολόγηση, τα οποία αναπτύσσονται από όλους όσους εμπλέκονται στην αξιολόγηση.
- Ο απώτερος σκοπός των διαδικασιών αξιολόγησης, ο οποίος αναφέρεται σε όλες τις πολιτικές είναι η υποστήριξη της διδασκαλίας, της μάθησης και της προόδου όλων των μαθητών.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση διασφαλίζουν ότι οι μέθοδοι αξιολόγησης είναι «προσαρμοσμένες στους στόχους» και ότι ελέγχεται η κατάλληλη χρήση των μεθόδων.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση περιγράφουν τις ευθύνες του δασκάλου, του σχολείου και των διεπιστημονικών ομάδων αξιολόγησης.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση περιγράφουν τη στήριξη και την εκπαίδευση που θα παρέχεται ώστε να πραγματοποιείται το έργο που αναλαμβάνουν οι δάσκαλοι, το σχολείο και οι διεπιστημονικές ομάδες αξιολόγησης.

- Η στήριξη και οι πόροι που είναι διαθέσιμοι για τα σχολεία και τους δασκάλους ως αποτέλεσμα των πολιτικών για την αξιολόγηση είναι ποικίλοι και ευέλικτοι.
- Ο έλεγχος του επιπέδου εκπαίδευσης χρησιμοποιεί μια ποικιλία στοιχείων και όχι μόνο τις πληροφορίες που προέρχονται από την αξιολόγηση του μαθητή.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση στηρίζουν την αρχή της συνεκπαίδευσης των μαθητών με ΕΕΑ μέσα σε ένα όσο το δυνατό λιγότερο περιοριστικό περιβάλλον.
- Όλες οι πολιτικές για την αξιολόγηση προάγουν μια ολιστική/οικολογική θεώρηση της μάθησης του παιδιού λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες (στο σχολείο και την οικογένεια), κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες καθώς και ακαδημαϊκούς μαθησιακούς στόχους.
- Όλες οι διαδικασίες αξιολόγησης είναι διαθέσιμες και προσβάσιμες από όλους τους μαθητές με τρόπο που να προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες τους (π.χ. γραφή Braille, μέσω διερμηνέων κ.λπ.).
- Η συνεχής αξιολόγηση συνδέεται με στόχους σε σχέση με την ύλη και τη μάθηση οι οποίοι προσδιορίζονται από τα αναλυτικά προγράμματα και τα επίσημα έγγραφα.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση ακολουθούν όσο είναι δυνατό ένα «οικουμενικό σχέδιο» βασισμένο στην ευελιξία και σε επιλογές που καλύπτουν όσο μεγαλύτερο εύρος διαφορετικών αναγκών είναι εφικτό.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση παρέχουν αναγνώριση των «εναλλακτικών» αθροιστικών αξιολογήσεων και προσόντων, που διευκολύνουν την πρόσβαση στην αγορά εργασίας για μαθητές με συγκεκριμένες ΕΕΑ.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση στοχεύουν στη διευκόλυνση της απαραίτητης συνεργασίας με τομείς υπηρεσιών (π.χ. υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ.).
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση διευκολύνουν τη διάχυση καλών παραδειγμάτων πρακτικής και στηρίζουν την έρευνα και την ανάπτυξη νέων μεθόδων και εργαλείων αξιολόγησης.
- Οι πολιτικές για την αξιολόγηση ελέγχονται σε σχέση με τον αντίκτυπό τους στην εξίσωση των ευκαιριών για όλους τους μαθητές.
- Οι τροποποιήσεις στις πολιτικές για την αξιολόγηση ελαχιστοποιούνται με την αποτίμηση των επιπτώσεων κάθε νέας πολιτικής για την αξιολόγηση και κάθε πρακτικής στο στάδιο του σχεδιασμού.

Γενικός Δείκτης για την Εκπαιδευτική Νομοθεσία

Η νομοθεσία για την αξιολόγηση προάγει την αποτελεσματική εφαρμογή της αξιολόγησης στη συνεκπαίδευση σε κάθε περίπτωση.

Προϋποθέσεις

- Όλη η νομοθεσία που αφορά τους μαθητές με ΕΕΑ, ενσωματώνεται στη γενική εκπαιδευτική νομοθεσία.
- Σαφής στόχος του συστήματος αξιολόγησης είναι η αξιολόγηση στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης για όλους τους μαθητές.
- Ενώ η νομοθεσία ίσως καλύπτει την αξιολόγηση για διάφορους σκοπούς – την τροφοδότηση της ατομικής μάθησης καθώς και τον έλεγχο και την αποτίμηση – η νομοθεσία για την αξιολόγηση προωθεί μια θεώρηση της αξιολόγησης ως εργαλείου για τη διδασκαλία και τη μάθηση και όχι ως εργαλείου κατηγοριοποίησης, καταμερισμού ευθυνών και κατανομής πόρων.
- Όλοι οι μαθητές δικαιούνται να συμμετέχουν σε όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης με τρόπο που να καλύπτει τις ατομικές τους ανάγκες.
- Οι μαθητές έχουν δικαίωμα στη συνεχή αξιολόγηση που τροφοδοτεί τη διδασκαλία και τη μάθηση.
- Οι διαδικασίες για την αρχική διάγνωση των ΕΕΑ, που υπαγορεύονται από τη νομοθεσία, είναι δομημένες έτσι ώστε να τροφοδοτούν τη διδασκαλία, τη μάθηση και την παρέμβαση.
- Οι γονείς και/ή οι κηδεμόνες έχουν το δικαίωμα να εμπλέκονται συνολικά στην αξιολόγηση του παιδιού.
- Η νομοθεσία εγγυάται ότι η πολιτική, οι παροχές και η στήριξη είναι κοινές και συνεπείς σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας ή των περιφερειών.